

Legendák

Titkok, mondák, anekdoták

BÁCS-KISKUN MEGYE, BAJA

452. Evezz a „szerelmesek temetőjén”!

Mikor: tavasztól őszi | Kinek: bárkinek | Ár:

A bajaiai úgy tartják, a Duna mellékága egy tragikus szerelmi história végső állomása. Sugó Mátyás gazdag vízimolnár fia beleszeretett egy szegény halász Vica nevű lányába, de ahogy ez lenni szokott, a szülők ellenzték a házasságot, a fiatalok tehát vízbe ölték magukat. A Sugó és a Vica nevek összeolvadásából keletkezett a földrajzi név, a nép által elkeresztelt Sugovica. A Dunának e szakaszán számos helyen lehet csónakot, kajákat, kenut bérelni, és le-fel evezgetve révedezni a beteljesületlen szerelem kellemetlen mellékhatásain.

BÁCS-KISKUN MEGYE, HAJÓS

453. Te megtalálod a titkos alagutat?

Mikor: egész évben | Kinek: bárkinek | Ár:

A hajósi barokk kastélyt állítólag Mária Teréziának építtette a kalocsai érsek, mivel a királynő meg akarta látogatni a kalocsai egyházmegyét, s a főpap szerette volna, ha az uralkodónő jól érzi magát náluk. Az uralkodónőnek viszont volt egy kívánsága: szánon szeretett volna utazni Kalocsától Hajósig. A nyári hőség sem lehetett akadály, az érsek tehát sóval szóratta be a két település közötti utat, de hiába: a látogatás elmaradt. A kastélykertben több titkos alagútról tudnak a helyiek: a 4 méter hosszúba, amely egykor kút volt, s ellátta ivóvízzel az érseki konyhát, le is ereszkedhetsz egy vaslétrán. A másik alagút viszont tényleg annyira titkos, hogy máig nem bukkantak a nyomára.

BARANYA MEGYE, GYŰRŰFŰ

454. Lépj a szelíd energia ösvényére!

Mikor: egész évben | Kinek: bárkinek | Ár: ingyenes

Bár a közigazgatásilag Ibafához tartozó Gyűrűfű önmagában is legendásnak nevezhető – lévén hazánk elsőként létrehozott ökofalva –, a látogatóknak kijelölt tanösvényhez egy monda is kapcsolódik: azért kapta nevét Szent Lászlóról, mert lovagkirályunk a pestisjárványban szenvedő népét tárnicsal, azaz a Gyűrűfűn is gyakori növényvel gyógyította meg. Az itt lakók minden évben az őszi nap-éj egyenlőség idején, szeptemberben tartják mértéktartó ökofalunapjukat, amelyen számos tevékenységet kipróbálhatsz a kecskesajtkészítéstől az íjászatig. Napkollektor, vályogépítészet, két-körös vízrendszer, nádágys szennyvíztisztító, komposztálás, komposzt-toalett, vegyszermentes kiskert – csak néhány téma, amelyben segítenek eligazodni a látogatónak.

▼ BARANYA MEGYE, MAGYAREGREGY

455. A vár, amelynek úrnőjét megátkozták

Mikor: egész évben | Kinek: bárkinek | Ár: ingyenes

Ha van Magyarországon szerencsétlen sorsú vár, akkor a Mecsek egyik lélegzetelállítóan szép hegyén álló Mára vára biztosan az. A tatárjárás idején épülhetett, ám a reneszánsz időszakában löporrobbanás miatt leégett. Napjainkban csak kívülről járható körbe, évek óta zárva van. A legenda szerint itt lakott Mára vitéz szép feleségével. A király hadba szólította, sok évig híret sem vehettek, felesége már elsiratta, s szívesen vette a szomszéd vár urának, Miklósnak az udvarlását. Annyira, hogy egy lányuk is született. Már majdnem felnőtt, mire Mára hazatért, s amikor ráébredt felesége hűtlenségére, mindkét várat ágyúval halomra lövette. Ott pusztult el az asszony Miklóssal együtt; lányuk életben maradt, de az anyja megátkozte. Szegény lány azóta a hegy mélyén rejtőzik, de minden 77. évben piros pünkösdi hajnalán kiszabadul, megfürdik a patakban, és megfésüli hosszú haját. Az a vadász válthatja meg az átoktól, aki ilyenkor arra jár, és megcsókol egy medvét, egy kígyót meg egy varangyos békát.

▼ BARANYA MEGYE, PÉCS

456. Kutasd te is az eozin titkát!

Mikor: egész évben | Kinek: bárkinek | Ár:

Az egykori Zsolnay-gyár köré szerveződött kulturális negyedben áll a gyáralapító Zsolnay Vilmos és felesége, Bell Teréz mauzóleuma is. Az oda vezető lépcsősor 42 darab pirogránitból készült oroszlán díszíti két oldalról. A régi vesztőhely területére emelt ún. „pécsi Pantheon” építésében a gyár valamennyi munkása részt vett 1900-ban. Odabent a díszes eozinszarkofagra kupola borul: kék ég, kerubok és aranyló csillagok vigyázzák a halottak álmát. A hagyomány szerint a téli napfordulókor, amikor a Nap a zeniten áll, a beeső fény feltárja a látogatónak a híres, sokáig utánózhatatlan máz, az eozin titkát (amit a múlt század végén mellesleg megfejtettek, de a titkok elvégre is erre valók).

BARANYA MEGYE, PÉCS

457. Pezsgőzz öt emelet mélyen!

Mikor: bejelentkezésre | **Kinek:** bárkinek |

Ár: (kóstolás nélkül)

A több mint 150 éves múltra visszatekintő pécsi pezsgőgyárat egy lengyel, a hazájában kitört forradalom elől hozzánk menekült szabómester, Littke Lőrinc alapította. Szabóinas fiát annyira meggyőzte egy európai tanulmányút, hogy hazaérve rávette az apját: gyártsanak ők is pezsgőt. Megvették a belváros alatti pincerendszert, és 1868-ban megalakították hazánk első pezsgőgyárát. Sikerük lett, még a császári udvartartás is rendelt tőlük. A két világháború mindezt elsodor-ta, ám a gyártás más tulajdonosokkal napjainkban is folyik. A középkori eredetű, 2 kilométeres pincerendszerben pedig szívesen fogadnak látogatókat: a bejárás során a legfinomabb pezsgőket is megkóstolhatod.

▼ BARANYA MEGYE, PÉCS

458. Járj be egy titkos alagutat!

Mikor: egész évben | **Kinek:** bárkinek | **Ár:**

A négytornyú Székesegyház mellett álló mustársárga épület a Pécsi Püspökség központja, a mindenkori pécsi püspökök rezidenciája. A nagyközönség részére is megnyitott termekben csoportosan, szakvezetéssel lehet bepillantani a főpapok mindennapjaiba, lakótereibe. Az izgalmak a szökőkúttal, csobogókkal díszített romantikus kertben fokozódnak: a hajdani borospincét a magtárral összekötő alagutat nem csak bortárolásra használták – a kommunizmus évei alatt, amikor az államhatalom „fülei” az egész rezidenciát behálózták, ebben a titkos alagútban tudott a püspök bizalmas beszélgetéseket folytatni a lehallgatás veszélye nélkül. Az itt berendezett, az egyházüldözés vészterhes korszakának emléket állító kiállításon mutatják be az ellenálló papok és a koncepciók perек történetét is.

► BARANYA MEGYE, PÉCS

459. Bővítsd a pécsi lakatfalat!

Mikor: egész évben | **Kinek:** bárkinek | **Ár:** ingyenes

Az országban több városban van „szerelmesek lakatfala”, de a pécsi volt a legelső. Manapság ezek a kis szerkezetek egyértelműen a szerelem, az örök összetartozás jelképei, pedig eredetileg egy alföldi hölgy tette az első lakatot egy pécsi utcai rácsra, hogy kifejezze, mennyire tetszik neki a város, s hogy emlékeztesse magát, ide vissza kell jönnie. Végül tényleg Pécsen telepedett le a férjével – és akaratlanul is trendet teremtett: ma már több ezer lakat és eldobott kulcs bizonyítja, hogy sokan szerelmesek a baranyai megyeszékhelyen.

BARANYA MEGYE, PÉCS

460. Kövesd a martalócok nyomát!

Mikor: egész évben | **Kinek:** bárkinek | **Ár:** ingyenes

A pécsieknek van egy kedvelt kirándulólhelyük a város északnyugati területén, hegyes-völgyes vidéken, meredek, szűk utcákkal és temérdek szőlőtőkével. A Deindolnak nevezett völgybe szép kirándulásokat tehetsz azt kutatva, maradt-e még valami a legenda szerint itt fosztogató egykori martalócok emlékéből. Egyes források szerint ugyanis a török-szláv *dahijın dol* kifejezés – vagyis ’martalócok völgye’ – nem véletlen. A másik népmonda szerint ez a terület valaha egy német emberé volt. Amikor a halálát közeledni érezte, fölvitette magát három fiával a hegyre, ahonnan beláthatta egész birtokát. A vagyonfelosztás úgy zajlott, hogy az öreg nyugatról kezdve rámutatott az első völgyre: „Das ist dein Tal”, svábosan *dein Tol* (’Ez a te völgyed’). A másik két fiának is osztott egy-egy völgyrészt, s azóta nevezik ezeket Nagy-, Közép- és Kisdeindolnak.

BARANYA MEGYE, SZÁRSOMLYÓ

461. Mit szántanak az ördögök?

Mikor: egész évben | **Kinek:** bárkinek | **Ár:** ingyenes

Hazánk legdélebbi hegyén, egy remek kirándulólhelyen, Szársomlyón a mészkőn kialakult rengeteg oldási nyomot találni. A felkarmolt táj remek legendája szerint az ördög szemet vetett egy világszép, nagyharsányi lányra. Az anyja persze nem akarta adni, ezért kitalált egy teljesíthetetlen feltételt: ha az ördög kakasszóig felszántja a hegyoldalt, elveheti a lányt. A kérő befogott hat pár fekete macskát az eke elé, és szántani kezdett. Olyan jól haladt, hogy az öregasszony megijedt, és nekiállt kukorékolni, mire az ördög elhajította az ekét (ebből lett a beremendi hegy), kirázta bocskorából a földet (siklósi hegy), majd egy nagy ugrással bebújt a földbe. A macskák karmai pedig ma is látszanak a földön. Vagy csak a sziklákon lefolyó víz mélyíti az oldási nyomokat a mészkőben?

► BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE, AGGTELEK

462. Kutasd Ancsa, a szép kocsmárosné nyomát!

Mikor: egész évben | **Kinek:** bárkinek | **Ár:** ingyenes

Hazánk legnagyobb cseppkőbarlangját még az ősember fedezte fel magának pár ezer évvel ezelőtt. A felette elhelyezkedő sziklás táj remek kirándulólhely, ahol arra is választ kapsz, vajon mikor szántottak errefelé az ördögök? A helyi legendárium szerint a közelben működő kocsmá szép tulajdonosnője, bizonyos Ancsa az itt élő rablókkal összejátszva fosztotta ki és tette el láb alól pénzes vendégeit, akiknek holttestét aztán a barlangban rejtették el...

